

TELEGRAFULU ROMANU.

Nr. 79. ANULU XVIII.

Telegrafulu este de doue ori pe septemana: joi'a si Duminec'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la expeditiura foiei pe afara la c. r. poste, cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate catre expeditiura. Pretulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. iar pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

ru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. era peo jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princip. si tieri straine pe anu 12 p. 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratele se platescu pentru int'ia ora cu 7. cr. sirulu, pentru a adu'a ora cu 5 1/2 cr. si pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Sabiu, in 4/16 Octombro 1870.

Cuventu

de deschiderea congresuluu nationalu de rel. gr. ort.

Domniloru si fratiloru!

In faptele Apostoliloru Capu IX. se dice: „ca candu erau crestini goniti in Damascu si Ierusalimu, atunci bisericile din Iudea, Galile'a si Samaria aveau pace, zidindu-se si umblandu in frica lui D-dieu, si se ampleau de mangaierea Duhului sântu“.

Eu, aruncandu o privire fugitiva asupra stărei bisericiloru noastre din tota lumea, aflu, ca unele dintre ele sunt persecutate, altele sunt lipsite de libertatea consciintei si altele sunt naduse in viata lor bisericesca si pentru aceea sunt in stare abnorma; iera in fine aflu eu, ca bisericile din metropoli'a nostra nationala romana in Transilvania, Ungaria si Banatu sunt in pace, zidindu-se si umblandu in frica lui D-dieu, si se umplu de mangaierea Duhului Sântu.

Eu acest'a cutediu se o afirmu, căci eu astadi nu cunosc si nu sciu in biseric'a nostra ecumenica, ca vre-o parte a ei aru fi organizata si regulata cu observare stricta a institutiuniloru biblice si a canneloru bisericesci, precum este Metropoli'a nostra nationala romana cu partile ei constitutive organizata si regulata; — căci eu astadi nu cunosc si nu sciu in biseric'a nostra ecumenica, ca vre-o parte a ei pre basea organismuluu seu bisericescu aru putea dice clerulu si poporulu credinciosu, precum Metropoli'a nostra in urm'a statutulu organicu pôte sa dica clerulu si poporulu seu credinciosu: Nu mai sunteti streini si nemernici, ci concetateni cu sântii si deapropo ai lui Dumnedieu, ziditi fiindu pre temeli'a Apostoliloru si a Profetiloru, fiindu piétr'a cea din capulu unghiuluu singaru Iisusu Christosu, intru care tota zidirea s'a facutu si se desvôlta intr'o biseric'a sânta in Domnulu spre locasiu lui Ddieu in Dohulu.“ Efes. II. 22. — Nu cunosc si nu sciu nici o parte a biseric'e noastre ecumenice, carea că Metropoli'a nostra in sensulu statutulu seu organicu aru inaltia pre clerulu si poporulu seu credinciosu la acea demnitate individuale si sociale, că sa le pôte dice: „toti suntemu impreuna lucratori ai lui Ddieu, toti suntemu zidirea lui, si cas'a lui si Dohulu lui Ddieu locuiesce intru noi, si de va strică cine-va cas'a lui Ddieu, lo va strică si Ddieu pre acela, căci cas'a lui Ddieu este sânta, carea sunteti voi.“ — Nu cunosc in nici o parte a biseric'e noastre ecumenice, unde elementele organice bisericesci aru fi asiá regulate, că in Metropoli'a nostra, pentru ca nu aflu in nici o parte a biseric'e noastre ecumenice, ca s'aru recunose demnitatea reciproca a elementelor bisericesci si acelea s'aru lasa a functiona dupa pusetiunea, ce o ocupa in organismulu bisericescu, că la Metropoli'a nostra, carea si-a luat de indreptariu invetiatur'a biblica (:), care asiá suna: „Trupulu nu este unu madulariu, ci multe; ca de aru dice piciorulu, ca sum mâna, si nu sumu din trupu, au dora pentru aceea nu este din trupu? si de aru dice urechi'a: ca nu sumu ochia si nu sumu din trupu, au dora pentru aceea nu este din trupu? ca de aru fi totu trupulu ochiu, unde aru fi audiulu? si de aru fi totu trupulu audiulu, unde aru fi mirosulu? Inse Ddieu au pusu in trupulu madularile asiá, precum au voit; ca de aru fi tote unu madulariu, unde aru fi trupulu? iera acum cu adevratu suntu multe madulari, inse unu trupulu, si ochiulu nu pôte dice mânei, n'amu lipsa de tine, seu capulu picioroloru, n'amu lipsa de voi, ci cu multu mai vertosu madularile trupulu, cari se so-

cotescu a fi mai slabe, suntu mai de lipsa, si asiá sa nu fia desbinare in trupulu, ci sa se grigésca madularele intre sine unulu de altulu; — iera voi sunteti trupulu lui Christosu si madulari fia-care dupa partea sea. — Eu in nici o parte a biseric'e noastre ecumenice nu potu afla, ca elementele organice bisericesci aru fi in ordinea biblica, precum aflu eu, ca acelea suntu in ordinea biblica la Metropoli'a nostra, pentru ca eu asiá sciu, ca nicairi in biseric'a nostra ecumenica demnitatea si pusetiunea elementelor organice bisericesci adeca a clerulu si poporulu credinciosu nu se recunose si nu se lasa a functiona in treburi bisericesci, scolari si fundationali, că in Metropoli'a nostra, carea spre recunoscerea demnitatei clerulu si poporulu credinciosu si a pusetiunii loru in organismulu bisericescu parcede din invetiatur'a biblica a marelui apostolu Pavelu (:), ceea ce suna in oratoriulu chipu: „Fratiloru, nu voiescu, că sa nu sciti voi despre cele duhovnicesci, ca sciti, ca nime nu pôte numi Domnu pre Iisusu Christosu, fâra numai in Dohulu Sântu; si suntu osebiri daruriloru, ierasi acelasi Duchu, si suntu osebiri slujbeloru, ierasi acelasi Domnu, si suntu osebiri lucruriloru, ierasi acelasi Dumnedieu, carele luminédia tote intru toti si fiesce carui'a se da aratarea Duhulu spre folosu, —

— si tote acestea le lucréza Dohulu, impartasindu fiesce-carui'a deosebi, precum voiescu“. — In fine nu cunosc in nici o parte a biseric'e noastre ecumenice, carea aru fi pre calea desvôltării spirituale si intelectuale a clerulu si poporulu seu credinciosu precum este Metropoli'a nostra pre calea desvôltării spirituale si intelectuale a clerulu si poporulu seu credinciosu, prin urmare, nu cunosc in nici o parte a biseric'e noastre ecumenice, unde cu atâta caldura, cu atâta predilectiune si cu atâta consecintiã rationala aru imbratiosia vre-o natia si nationalitate a crestiniiloru ortodocsi, precum in Metropoli'a nostra se imbratiosieza natia si nationalitatea nostra romana si de aceea ea se numesce pre dreptu mitropoli'a nationala de relegea greco-resarita a Romaniloru din Ungaria si Transilvania, si congresulu acest'a bisericescu se numesce reprezentatiunea intregi provincie metropolitane a Romaniloru de relegea greco-resaritena din Ungaria si Transilvania, ear' statutulu organicu, prin care trebile bisericesci, scolari si fundationali ale tuturor partiloru organice din Metropoli'a acest'a se reguleza si se conducu dupa forma reprezentativa, se numesce statutulu organicu alu Biseric'e ortodose române din Ungaria si Transilvania.

Si togm'a pentru aceste adevăruri, Metropoli'a nostra cu tote Bisericile ei are pace, zidindu-se si umblandu in frica Domnulu si se umple de mangaierea Duhulu Sântu. —

Candu mi infatiosiediu, ca tote parochiile din Metropoli'a nostra nationala romana au tienutu in anulu acest'a in ordinea cea mai buna sinode parochiali, si intrensele au constituitu si regulatu trebile sale bisericesci, scolari si fundationali, avendu de indreptariu statutulu organicu elaboratu si prescriu de Congresulu nostru bisericescu din anulu 1868, si sanctionatu de către Majestatea S'a Regele nostru in anulu 1869, si acestu Statutu organicu este effusulu sinopticulu alu Bibliei si alu canneloru bisericesci, ore nu afirmu unu adeveru constatatu, ca Bisericile din Metropoli'a nostra au pace, zidindu-se si umblandu in frica lui Ddieu si se umplu de mangaierea Duhulu sântu? —

Candu mi infatiosiediu, ca tote protopresbiteratele din Metropoli'a nostra au tienutu in anulu acest'a in ordinea cea mai buna Sinode protopresbiterale si intrensele au constituitu si regulatu

trebile bisericesci, scolari si fundationali ale protopresbiteratelor loru, ore nu afirmu unu adeveru constatatu, ca Bisericile din Metropoli'a nationala romana de relegea ortodosa din Ardelu si Ungaria au pace, zidindu-se si umblandu in frica lui Ddieu si se umplu de mangaierea Duhulu Sântu? —

Candu mi infatiosiediu, ca tustrele eparchiile sufragane ale Mitropoliei noastre au tienutu in ordinea cea mai buna in primavera anulu acestu'a la Duminec'a Tomei sinode eparchiali, pre baz'a aceluia-si Statutu organicu alu Mitropoliei noastre si intrensele fia-care independentu s'a constituitu si au regulatu trebile sale eparchiali bisericesci, scolari si fundationali cu asiedierea ocarmuirei eparchiali administrative si judiciarie, ore nu afirmu unu adeveru nedisputaveru, ca Bisericile din Metropoli'a nostra au pace, zidindu-se si umblandu in frica lui Ddieu, si se umplu de mangaierea Duhulu Sântu? —

Candu in fine mi infatiosiediu, ca congresulu acest'a nationalu romanu bisericescu, care este reprezentantiã intregi provincie metropolitane a Romaniloru de relegea gr. orientale din Transilvania si Ungaria, s'a compus de barbati de incredere in urm'a alegieriloru directe din partea clerulu si poporulu credinciosu spre acelu scopu, că edificulu spiritualu alu Mitropoliei noastre sa lu severisiesca si sa-lu coversiesca prin punerea pietrei de inchiacra, adeca prin alegerea membriloru clericali si mireni la consistoriulu metropolitanu, care are sa fia organulu supremu administrativu si judiciaru pentru trebile bisericesci, scolari si fundationali din Metropoli'a nostra intréga, ore nu afirmu unu adeveru nedisputaveru, ca tote bisericile din Metropoli'a nostra au pace, zidindu-se si umblandu in frica lui Dumnedieu si se umplu de mangaierea Duhulu Sântu? —

Intre astu-feliu de impregiurari interne bisericesci, pline de mangaiere sufletesca, salulu eu pre Fratiile Vostre că pre deputatii si reprezentantiã intreguluu cleru si poporu credinciosu din metropoli'a nostra nationala romana, dicandu-ve cu Apostolulu Pavelu (4): „cele ce suntu ale păcei si cele ce suntu spre zidirea unui altui'a, acelea sa urmati, că Dumnedieu păcei sa fia cu voi cu toti!“

Eu candu amu spusu, ca bisericile noastre au pace, amu intielesu acea pace, carea este urmare a multumirei clerulu si poporulu nostru credinciosu cu statutulu organicu; asiá dara amu intielesu acéta pace, dara n'amu intielesu pacea, carea o da lumea. Christosu inca au cunoscutu lumea, si scia ce pace da lumea, pentru aceea la inaltimea sea la ceriu au disu apostoliloru sei: „pace lasu voue, pacea mea dau voue, nu precum lumea da, dau eu voue pace (5).“ — Cātu de mare valóre au pusu Mântuitorulu pre pace, si pre factorii de pace, se vede de acolo, ca elu pre factorii de pace i numesce de fericiti si de fii lui Ddieu, dicendu: „fericiti cei facatori de pace, ca acei'a fii lui Dumnedieu se voru chiama.“ (6). Asiá dara si sub cuvintele, cu cari v'amu salutatu pre Fratiile vostre, dicendu-ve: că cele ce suntu ale păcei, si cele ce suntu spre zidirea unui altui'a, acelea sa urmati, că Ddieulu păcei sa fia cu voi cu toti, amu intielesu si intielegu eu si acum, nu pacea, ceea ce o da lumea, ci acea pace, ceea ce se descépta in inimile clerulu si poporulu credinciosu din multumirea cu statutulu organicu alu Mitropoliei noastre, adeca pacea spre zidirea unui altui'a, ca asiá Ddieulu păcei sa fia cu noi cu toti, cei ce suntemu aci adunati in congresu, si cu cei

(.) I. Colos. cap. I. v. 9. 16: 17.

(.) I. Trim. Corint. cap. XII, v. 14-27.

(.) I. Trim. Cor. cap. XII. v. 1-11. —

(5) Ioanu XIV, v. 27. — (6) Mateiu V. v. 9.

ce-î reprezentăm aci, și astăzi îndrepta privirile lor spre noi din departare.

Problem'a congresului este: 1. Ingrigirea pentru susținerea libertății religioase și a autonomiei bisericii române ortodoxe. 2. Regularea și conducerea tuturor treburilor bisericesti, școlari și fundationali; 3. Alegerea asesorilor consistoriului metropolitan.

Aceste afaceri congresuale se voru deslegă spre multumirea păcii spirituale a întregului cleru și poporu din Mitropolia noastră, deca se voru tractă după liter'a și în spiritul statutului organicu, care cuprinde în sine simburile unor adevăruri luate din cartea vieții — din convingeri civilisatōre — din convingeri științifice, prin urmare din convingeri, care stau pe înaltimea unei culturi defacate adecă purificate, și asiă stau mai pe susu de ori ce experimente, care duc pe teren nesiguru și alunecosu.

Deci Fraților pașiți cu frica lui Ddieu, care este începutul întiepciunii, pașiți cu credința și cu dragoste la deslegarea norocoasă a afacerilor congresuale, și prin aceea dati documentu evidentu, ca sunteți sarea Metropoliei noastre, ca sunteți lumin'a mitropoliei noastre și ca sunteți că și cetatea aceea, carea stându pe verful dealului, se vede din indepartare, și carea nici ceată, nici negur'a cea mai întunecoasă nu o pōte întunecă dinaintea ochilor omenesci!

Pe lângă care congresu'nationalu bisericescu a românilor de relegea greco resarităna din Ungari'a și Ardealu, conchimată după sunetulu §-lui 152 alu statutului organicu pre 1/13 Octobru 1870, 'lu dechiaru prin acest'a de deschisu.

Aminu.

Dela Congresu.

O sarcina forte grea ni s'a luat de pre umerii nostri prin cuventarea publicata mai susu. Desvoltarea institutiunii celei mari, întemeiate de adevăratulu mantuitoriu alu lumei, este depinsa fidelu acolo, încatu reflesiunile noastre asup'r'a celor ce vedem ca se desfășura dinaintea ochilor nostri aru fi numai nisce palide repetițiuni. Totalitatea cea mară a institutiunilor bisericești noastre constringe pre ori ce omu cu ratiunea neatacata a recunoșce adevărerile depuse în cuventarea de deschidere și

pentru aceea noi cându o publicăm, ne permitem a mai atrage atentiunea cetitorilor înca odata asuprai, bă pōte ai și rugă că după ce o au cetitu odata sa și ia ostentă și sa o mai cetesca și a două și a trei'ă ora. Ne pare rău ca referințele noastre cătra cuventatoriu ne oprescu a petrece mai multu la obiectulu acest'a alu agendelor congresului de fatia. Este însă o necesitate, pentru ca pre cându vedem icon'a maretului a totu ce constituie viața bisericești ortodoxe române depinsa asiă de fidelu, vedem de alta parte, în și afara de biseric'a noastră, ca sunt omeni, cari la veri ce ocaziune punu mai pre susu parerile individuale, lucru, care nu stirbesce marimea bisericești, însă o întuneca, precum întuneca un nouu, cătu de micu, lumin'a cea mai mare ce locuiesce asup'r'a globului nostru, pre carea o numim sōre. Sa luăm bine aminte, ca dicendu aceste, avem înainte activitatea întręga a clerului și poporului nostru din Mitropolia noastră, avem chiaru și a celor două ședințe din congresu cu cele ce se petrecu printre ședințe cu totu. Apretiuim binele, dară nu putem trece cu vederea și partea cea umbrōsă a lucrurilor și dorim, că atâtu în congresu, în șinōdele de tota categori'a sa domnesca numai ide'a binelui comunu.

Premittendu aceste trecem la ședința prima.

Încă în diu'a precedentă se seversă chiamarea Sântului Duchu. A două di în 1 Octobru se adunara membrii preșenti în biseric'a noastră din cetate și alesera o deputatiune în fruntea cărei se află Ilustritatea Șea Presantitulu P. Procopiu Ivacicovici Episcopulu Aradului, carea invită pre Escelenti'a Șea P. Archiepiscopulu și Metropolitulu Andreiu Bar. de Siagun'a că președintele congresului la ședințe. Întrându acest'a în biserică fu întempinatu cu aclamatiuni de „sa traisca“. După acest'a se constituī biroulu provisoriu în persoane pp. Andreieviciu, Popescu și Suci din partea clerului și Dr. Atanasiu Marienescu, P. Nemesiu, M. Branisce, Lenger, și G. Pop'a din partea mirenesca!

Președintele se îndrepta apoi cătra congresu cu cuventulu de mai susu, la a căru fine congresulu se scōla cu pietate și striga de trei ori „sa traisca.“

După acestea urmēza predarea credentiale-

loru și strapunerea acestor'a spre verificare și adecă la propunerea dep. Besanu asiă ca deputatii din archidieceșă sa verifice pre cei din dieces'a aradana, cei din dieces'a aradana pre cei din dieces'a Caransebesului și cei din dieces'a acest'a pre cei din archidieceșă. Ședința se suspende și comisiunile sēu sectionile însărcinate cu verificarea se separăza că sa cerceteze credentialele. După unu restempu de două ore ședința se continua și se verifica deputatii preșenti cu putiune exceptiuni. Se constatēza preșenti'a a 51 deputati. Preșidiulu propune alegerea biroului definitivu și congresulu alege pre cei aleși provisoriu.

Se alege apoi o comisiune verificatōria de noue membrii în persoane: I. Petricu, Tieranu și Pesteanu, Orbonasiu, Buzdugu, Serbu, Fasia, Cermenă și Rusu.

Besanu propune trei adăuse la regulamentu, Lengeru pentru reviziunea regul. și a statutului. Discușiunea merge într'acolo că sa se alēga o comisiune în privința acestor reviziuni, președintele înșe da deslusiri cari arata ca unii din propunatori mergu pre departe și ca concluse aduse nu se potu discută, Babesiu crede ca e de lipsa. Hani'a pune întrebarea este că sa se faca reviziune.

Președintele informēza pre congresu ca are sa dea raporturi asup'r'a mai multor puncte asup'r'a căroru e însărcinat a raporta de congresulu trecut. După ce se va face acest'a se va scī deca e de lipsa sa se alēga comisiuni și ce felu de comisiuni.

Macelariu înca e pentru alegerea unei comisiuni, dară după ce aude informațiunea data de preșidiu și revōca propunerea.

Pope'a află de prisosu alegerea unei comisiuni până se voru ceti rapōrtele anunciate de preșidiu.

Marienescu cere unu conspectu despre lucrările congresului; ceea ce preșidiulu o arata de cu neputința pentru ca nu pōte scī înainte cu ce propuneri se voru infatisia deputatii în decursulu ședințelor, Babesiu staruiesce pre lângă alegerea unei comisiuni. Pope'a mai arata odata ca acestea sunt înca de prisosu. G. Ioanovicu înca e pentru o comisiune. Borlea e în contr'a propunerii lui și aceea ce disese Pope'a o formulēza în propunere ce se și primesce.

Preșidiulu raportēza mai anteu despre sancțiunarea statutului și alte din congresulu din 1868 și

FOISIORA.

RELATIUNE PRESENTATA

de

A. PAPIU ILARIANU

în ședința plenaria a societății academice române, din 9 Septembrie 1870, despre manuscriptele lui Ioane Budai-Deleanu, aflatōre în bibliotec'a centrale din Bucuresci.

(Urmare)

VI.

Scurte observatiuni asup'r'a Bucovinei. 1) Ms. în limb'a germană, de 28 jumetati cōle în 4°. Autorulu e totu Budai; lucrarea e de pre la finea seculului trecut. E o descriere istorică, politică, administrativă, socială, statistică etc. a Bucovinei, după ce ajunsese sub mână Austriei. Pōte unic'a descriere de acest'a natură, ce posedem până astăzi. Fiindu astăzi la ordinea d'ilei costiuena jidovēsca, ne marginim a pune aici în traducere observatiunile lui Budai asup'r'a Jidovilor de atunci din Bucovina. „Jidovii din Bucovina (dice) sunt totu emigrati din Polonia. În cătu tempu Bucovina este sub administratiunea militară, Jidovii erau ținuți de scurtu, și mai multu de o sută familii nu erau suferite în țiera; dera de indată ce Bucovina se încorporă cu Galiti'a și se introduce administratiunea civilă, tota țiera se acoperi de aceste lipitori ale Statului, adevărată plagă a țierei, parte din nepesare, parte din post'a de căștigu a unor dirigatori publici. Cu cartic'a de contribuțiune a Jidovilor se facu unu negotiu care înfloreșe înca și astăzi. Cu atât'a maestria știu ei se scape de conscripțiune, în cătu, cu modulu nostru de astăzi, nici odata nu se va putē află starea cea adevărată a populațiunii lor, mai alesu ca pare a fi un'a din învetațiunile lor cele

„ascunse, de a se pazi în totu modulu posibilu, nu cumv'a sa se afle vr'o dată adevăratulu lor număr.“

Jidovii de aici jōca același rol că și în Galiti'a. Ei cērcă a trage totulu la sine. Ei sunt „samsari universali; carnea, bucatele, beuturile, și totu negotiuulu depinde de mână lor cele usurarie. Ei sunt arendari, contrabandieri, gasde de „telhari și de alți omeni de nimicu, coruptori de „servitori, complici și conducatori de lotrii și furi; „amagitori publici ai țieranilor; totu ei sunt mijlocitorii cei siguri pentru corumperea deregatoriilor publici; în scurtu: sunt inimici ascunși a tōte staturile. Poti se remasiesci o sută la un'a „ca în Bucovina sunt de două ori pre atâti cāti „paru a fi după conscripțiune. Astăzi șia care „mazilu are, curatu după datin'a polonă, cătu unu „jidovu de curte, mână cea drēptă pentru apasarea „țieranului. Până și deregatorii administrativi ceșsaroregesi, țienu pre lângă sine astu-feliu de „miserabili. Se șioptesce la urechia ca proiectulu „din urma pentru administratiunea bunurilor erariiali din Bucovina, înca este planulu unui asmeșnea factoru alu ore cărui deregatoriu superioru. „Multi jidovi s'au înșcris pentru agricultură, nu „mai spre a fi tolerati în Bucovina, înșe cine nu „știe ca nimeni dintrenșii nu lucrēza pământulu; ei „facu cășciguri usurarie cu țieranii, cari apoi le lucrēza pământulu pre nimicu, de ore ce Jidovulu „șeo cupa cu fērberea rachiului și cu arend'a cāșcigumelor (sa întielege ca sub nume strainu), și „apoi aduna în giuru și cu încetulu multime de rude „și alți coreligionari șerontoci de prin Galiti'a unde „totulu gēme de aceste givine, și actu-feliu se lățiescu în tōta țiera. Vai de țiera în care se „îmulescu jidovii!“

VII.

Despre originile popōrelor Transilvaniei, comentatiune cu note și observatiuni istorico-critice Volume de 52 și jumetate cōle în folio, în limb'a latină. Lucrarea e împertita în parti și capete. Are

lacune. Incepe de la creatiune. Tratēza de Agathirsi, de Geti, Daci, Sciti, Huni, Fenni. De Slavi. Daci'a înainte și după Traianu; sub Huni, Avari, Longobardi, Gepidi, sub Unguri, până la a. 1699. Budai, că și Klein, Maioru, Sincai, și înainte de acest'a, Cantemir, nu întielege istori'a unei provinciē române, fără istori'a tuturor celorlalte la unu locu. Eata cu ce cuvinte începe elu acest'a lucrare istorică: „Voindu a cercetă originile popōrelor ce locuiescu astăzi Transilvani'a, amu gasitu cu „cale de a vorbi mai întâiu despre vechi locuitori ai „acestei provinciē, și cu acest'a ocaziune, am „întinde vorbirea și la regiunile învecinate, și anușme la Ungari'a orientale de dincōce de This'a „preșe și la Români'a și Moldavi'a pentru ca de „o parte, aceste provinciē formau Daci'a cea vechiă „țiera de alt'a, asiă se asemēna ele între sine și în „alte respecte, în cătu pare ca formēza un'a singura țiera, și ca su menite pentru unu singuru „poporu și o singura domnia. Ce e mai multu, „ele dintru începutu fura locuite de aceleși popōra „și supuse după aceea acelorși schimbări (1).“

Cei ce se ocupa cu cercetări filologice-istorice, credu ca nu voru ceti fără de interesu not'a ce lesăm se urmeze aci de desuptu despre originea numirei Ardēlului (2).

Se trecem la alte volumeni istorice.

Unulu de 24 cōle în folio, e intitulatu: Despre originile popōrelor Daciei. 3) Despre Traci, Daci, Geti și Slaveni. Pre Daci și crede de origine slavica; opiniune combatută astăzi și de slavistulu Schafarik. — Despre originea Securilor. Despre originea Sasiloru, unde combate cu multa eruditiune autenticitatea privilegiului Andreanu

Altu volume de 15 cōle în folio: Despre originea românilor. (De origine Valachorum).

Altu volume de 23 cōle în folio, cuprinde capu I cēla diluviu până la espeditiunea lui Darius

1) De originibus populorum Transilvaniae commentatio cum notis et observationibus historico-criticis.

congresul¹statoresce pre dia' a urmatore cetirea statului sanctionnatu.

Siedinti'a a d o n 'a si a treifa se ocupa cu verificari si cu alegerea de comisiuni.

Conferintele invetiatoresci

din protopopiatulu I alu Bra-
siovlui.

(Capetu.)

V. Lumin'a. Duprecum caldur'a, asi'a si lumin'a vine la noi dela so're, apoi si dela flacar'a de focu.

a) Inaintarea luminei. De'ca punemu unu batiu radiatu in fati'a so'relui, candu se afla la resaritu; atunci bate umbr'a batiului (= loculu neajonsu de lumina) Dreptu spre apusu; fiindu so'rele la apusu, va cade umbr'a batiului dreptu spre resaritu s. a. — pentru ca lumin'a inainteza in lini'a drepta.

b) Reflexu luminei. De'ca pui o oglindita horizontalu in fati'a so'relui, vedi pre parete ori pre tavaru unu locu tare luminatu, carele mai inainte era intunecat. Lumin'a dela so're nu batea pre acelu locu, ci pre oglinda; oglind'a a rerpinsu (= reflectatu) asupr'a parete-retelui (ori tovarului (lumin'a dela so're, de l'au luminatu asi'a tare. Obiectele cu surlati'a lucia (mai alesu metalele) reflecteza forte tare lumin'a ivita asupr'a loro. Aparatoriulu de lampa reflecteza lumin'a lampi pre mesa in josu. Lun'a reflecteza pre pamentu — lumin'a venita asupr'a ei dela so're.

c) Refractiunea luminei. Noi vedemu d. e. mess'a, fiindu ca lumin'a ajunsa pre ea, resfrangendu-se, vine si bate asupr'a ochiloru nostrii. De'ca bagamu cenusa pre jumetate intr'unu paharu cu apa si o tienemu pizasiu, ni se pare, ca aru fi franta acolo, unde este ea coplesita cu apa. Radiele luminei, pre cari le resfrange partea cenusei cea din apa, mai anteu trecu prin apa si din apa dau in aeru, si asi'a indata ce ajungu din o materia stravediatoria in alt'a isi schimba directiunea loro din linia drepta intr'un'a franta; radiele luminei adeca se frangu. Prin refractiunea luminei ni se arata partea din apa a cenusei mai radicata, ca cea din afara. Acele limpedi ni se paru

asi'a dara la vedere mai pucinu adenci, ca cum suntu ele in adeveru; pescii in apa ni se paru a fi mai aproape de surlati'a apei, ca cum se afla ei in adeveru.

d) Instrumente optice suntu ochelarii, microscopulu, ochiannu s. a.

Dupre cum 'si schimba radiele luminei directiunea loro, candu ajungu din apa in aeru, tocmai asi'a 'si iau ele alta directiune, si candu trecu printr'unu ochiu de sticla grosu (= botosu de ambele laturele). Printr'unu ochiu de sticla in form'a luntii nise arata obiectele ceva-si mai mari. Pria ochelari vedemu d. e. literale mai mari, de cum suntu ele in adeveru. Prin microscopu vedemu in o picatura de apa statuta mii de vietati, numite infusorii, pre cari cu ochii liberi nece ca le potemu zari. Prin ochianu ni se arata lucrurile din departare, ca cum aru fi chiaru langa noi s. a.

e) Colori. De'ca te uiti prin o sticla grosa si cioplita (prisma), vedi la marginile ei colori deosebite, ca la curcubeu, precum liliachia, vineta, albastra, verde, galbina, portocalia, rosia. Stropi de poie inca frangu si desfacu radi'a so'relui in colorile ei de ni se arata curcubeulu.

Pia-care lucru din lume are cate o colore propria, fara inse ca sa o fi castigatu dela radi'a so'relui prin frangere; ci colorea, sub care ni se infaciseza, o reflecteza, iar' pre celalalte din radi'a so'relui ce bate asupr'a lui, le trage in sine (= le absorbe). Vioru'a reflecteza din radi'a so'relui numai colorea cea vineta, iera pre celalalte le absorbe. Cret'a reflecteza tote colorile radiiei so'relui, de aceea este alba. Grafitu lu absorbe tote, si pentru aceea ni se arata negru.

VI a) Fenomene magnetice. Se afla in pamentu nescu pietre cu fieru, caci au in sene o putere, de tragu la sene ace ori sfarimituri de fieru, si se numescu magnetu. O bucatica de otielu, deca o freca cineva cu unu magnetu de mai multe ori dela midlocu spre capete, inca primescu in sene putere magnetica. Astfelu suntu preparate si unele atare.

O undre magnetisata aternendu de unu firu de atia inda a ce a ajunsu in linisce, se indrepta cu unu capetu spre nordu, iar' cu celaltu spre

sudu. Corabierii se indreptaza in drumulu loro pre apa dupre computulu cu acu magneticu,

b) Fenomene electrice. De'ca freca de postavu o sticlitia seu o bucata de cera rosia, si apoi o apropii de nescu bucatiel-marunte de charthia, lo trage spre ea. Pote, rea atragatoria, ivita in sticlitia prin frecarei se numescu electricitate. Electricitatea da si schintei, face si pocnete. Fulgerulu este o schintea electrica mare, ivita prin frecarea nouriloru unulu de altulu, carea isbindu aerulu si acet'a openendu-i-se prin elasticitatea sea, produce tunetu.

De'ca pui o undre pre gur'a paharului, si nisce bucatiele de harthia pre o carte ridicata pana aproape de unu capetu alu nadrelei; freci cer'a rosia bine de postavu, o lipesci de celalaltu capetu alu nadrelei; atunci nadre'u a trage la sene bucatielele de harthia de pre carte. Undre'u a de fieru ori de arama este dara unu conducatoriu bunu alu electricitatei; sticla, matasea suntu conducatorii sei. Electricitatea se intrebuinteaza la telegrafu.

Conformu punctului din urma alu programei conferentiale luanduse inainte cartea dlui profes. Z. B o i u, cuprindintoria in sene: cunoscintiele fizice in scol'a populare, o recunoescu conferinti'a de corespondentia dreptu carte de cetire in clasile, pentru cari este ea menita.

Dupa care, Rev. d. prot. I. Baracu multiamindu Escelentiei Sele Parintelui Archiepiscopu si Metropolitu, A n d r e i u B a r o n u d e S i a - g u n 'a, pentru afacerile, ce le revorsa asupr'a nostra in tota privinta, apoi asupr'a invetiatoriloru si prin aducerea in vieta a conferintieloru invetiatoresci (se priimi cu: „Sa traitasca!“) multiamindu dloru onoratori pentru bun'a vointia, ce o au pentru causa scolare; aratandu-si multiamiro si cu rezultatulu acestoru conferentie s. a. — incheia siedinti'a din urma.

Dlu parochu din Tuschesiu I. Odoru multiamescu Rev. DD. Protopopu si membriloru conferentialei pentru onorea, ce au aratat'o acestei comone cu tienerea conferintieloru; pentru ca audiendu poporulu tratanduse despre invetiamentu, capeta mai mare placere, a si tramite copii la scola s. a.

Dlu parochu din Turchesiu N. Soiu multiamescu Rev. DD. protopopu pentru dragostea si zelulu dd. Domniei Sele intru inaintarea cau-

asupr'a Scythiloru, in trei esemplare cu multe variante; totu latinesce.

Altu velume despre originea ungariloru (De origine Hungarorum). 25 1/2 cole in folio. Arata afinitatea lumbi ungueresci cu finica.

1. In origine populorum qui nostra aetate Transilvaniam incolunt disquisiturus, non abs re putavi quaedam de vetustioribus huius provinciae habitatoribus breviter summamque praemittere: atque hoc pacto ad finitimas quoque regiones, utpote Hungariam orientalem eistybianam, Valachiam et Moldaviam, narrationem extendere; cum ideo, quod ex his provinciis olim Dacia constiterit; tum vero, quod caetera quoque ita sibi convenient, ut unum quodam modo solum constituere, uni populo, uniusque dominationi destinatae esse videantur, quid quod iisdem feregentibus ab intio habitatas, iisdemque postea mutationibus obnoxias fuisse compertum sit.

2. Si fides est Josepho Gorionidi, Regiones hae (Transilvania, Valachia et Moldavia) antiquissimo tempore „Postinak“ dictae fuere, vocabulum hoc verosimiliter a Thracibus originem ducit apud quos solitudinem indicabat. Hinc Slavorum „Pustynok-Pustynia“ quod aepue desertum denotat; atque Celtico Hete; Getae-Heide, ex quo nomen Geta ortum est, sed de his uberius suo loco. Caeterum Dacia, postquam Romani eam dereliquissent, nomina mentionata singula tulit. Nunc vero partes ejus, Valachia seu Vlachia a populo eam incolente, Moldavia a Moldava fluvio, qui partem Bucovinae (montana olim Moldaviae, nunc Austriae regio) rigat, atque in Serethum se se effundit, ideo fors appellata, quod ibi primae Moldavorum sedes fuerint. Transilvaniam quod attinet, principalem illam regionem in pua Regia Dacorum erat, hoc nomen recentius est, et solum Latinis ita adit, indigenae illam, et quidem Valachi „Ardel“, Hungari „Erdely“, Germani Siebenbuerger appellat. Antea Latinis et Hungaricis Scriptoribus etiam „Ultransilvania“ dicebatur; Graecis vero „Panno-dacia“ et „Ardelium.“ Quidam hodie nomen „Ardel“ (ita namque pronunciari debet) a quo Hungari suum „Erdely“ sumere: ab hungarica radice derivatum volunt, utpote ab „erdoelve“

(initium sylvae), vel ab „erdo-hely“ (locus silvae), sed irritu, mea opinione, conato: nam certum est Hungaros, hoc nomen a Valachis, Transilvaniae antiquis incolis, mutuasse: praeterea cuilibet linguae h ungaricae perito, saepe maximum hoc inter „erdo elve“, „erdohely“ et „Erdely“ discrimen in oculos incidere debet, observato insuper eo ipsa compositio v. cabuli atque significatio, rei accommoda haud sit. Anae Hungari primum ac solum in Transilvania initium et locum sylvae invenerunt ut provinciam hoc nomine ab omnibus a liis distinguerent? Sed frustra sunt illi quoque qui vocabulum „Ardelu“ a Valachicis vocibus „are-deal“ (cabet montes) conlatum esse autumant, tum ideo quod talis denominatio cuilibet montosae provinciae conveniat; cum etiam quod extra indolem ac usum linguae Valachicae sit, ex diversis duobus vocabulis unum conflare. Quod me attinet, opinor nomen tale a Dacis ad Valachos promanasse. Quis enim nescit Dacos, Thracum et Mysorum sobolem fuisse, in illirico porro „Ardium“ montem „Ardiacos“ populos extitisse; imo in ipsa Dacia Ardys fluvium (Herodoto Ordysus) hodie dum reperiri. Praeterea regem Gepidarum „Ardadicum“, regulum vero Slavorum in Valchiae parte ro minantem „Ardagastum“ (Theophani) appellatos. Unde arguere licet „ard arda“ in eorum lingua aliquid significasse, quod huic provinciae conveniret. Vereor nihilominus ne „Ardel“ corruptum ac detortum sit ex „Alatyr“ seu „Alater“ quod Thracum seu Theuros Alutenses interpretari licet. Conjecturae huic ansam praebent Agathyrsi. Etenim lo certum est hanc provinciam ab Agathyrsis primum ante omnes alios habitatam fuisse. 2o hos Agathyrsos alia pronuntiatione Alathyros vocari aequo compertum est iis qui nationum Scythicarum pronuntiationi rationem norunt, utpote qui „Albanos“ Aghaenos dixerint, qua pronuntiationi methodo („g“ loco „l“) hodierni quoque Armeniae incolae utuntur, atque pro Lucus „Gucas“, pro Solomon „Soghomon“ dicunt. (Confer Reinig Itinerarium). 3o Herodotus Agathyrsos ponit in Transilvania; sed Solinus posterior eodem suo tempore dicit habitasse in Septentrione ultra Genolos, ac fere eo loco

ubi hodie „Alatyr“ civitas est, vede licet cis Volgam superiorem: et a Sicubirsk versus occidentem; quid igitur mirum, si a Dacis vel ipsis postea Romanis Colonis loco Alatyr „alaty“ et postea „Artyl ardy“ nuncupati fuerint, cum eiusmodi nominum corruptiones quotidie eveniat. Caeterum Valachi Transilvani Valachiam „terra romanésca“ (terra Romanicam), Moldavi autem „terra montenesca“ (terra montanam) appellant, incolas autem „Mantenos“, a quibus scriptores Poloni nomina mutantes, vitiose transcripserunt: „Maltaniam“ provinciam et „maltanos“ incolas somniantes quod vitium errori occasionem praebuit ut putarent „Maltanos“ hos a „mollitudine“ ita vocari (Sarnicius). Caeterum de extensione Daciae communem secutus sum sententiam, neque eo respectu atque de variarum ejus partiumque ad illam spectantium nomenclaturis cum ullo controversia mihi fuerit.

3. De originibus populorum Daciae.

Mai suntu alte vre-o 87 cole in folio, tractandu totu aceste materie istorice despre poporela Daciei; tote latinesce.

VIII.

Despre unirea celoru trei natii ale Transilvaniei, in limb'a latina. 1).

IX.

O disertatiune intitulata: Hungaros ita describerem. (Eata cum a-siu descrie pre ungori.) Aci se tratéza si despre Secui si despre Sasi.

V.

Ungorii n'au cuprinsu Transilvani'a cu puterea armeloru; in limb'a latina 2).

Aceste din urma disertatiuni suntu in parte incomplete. Intr'ensele autorulu apeta Supplicem Libellum; bate pre Eder.

XI.

O scrisoria, probabilmente cátra Engel, impreuna cu o traducere in latinesce din Simeonu Dascalulu. (Finea va urma).

1) De Unione trium Nationum Transilvaniae.

2) Hungari vi armorum Transilvaniam non occuparunt.

seî scôloru nôtre confesionali din protopopiatu; arata apoi multamita conducatorului si inaltatoriloru presenti s. a.

Dlu Directoru alu scôlei capitale din Satolungu. Dori'a cuvintéza totu in acestu întielesu; potesce apoi invetiatoriloru presenti s. a. a se revedé sanetosi la conferintiele anului, cari se voru tiené in aici ani.

Turchesiu, 26 Augustu, 1870.

— u — u —

Cronic'a resbelului.

Precandú impregiurulu Parisului a urmatu o p-asa, atentiunea lumei e îndreptata catra ambele armate ale Franciei, capece de a operá, cátra armat'a dela Loire si armat'a din Lyon. Ambele inse inca nu au debutatu cu succesu. Armat'a din Lyon fu resfranta in 6 l. c. la Raon si armat'a dela Loire avú in 10 aceea-si sórte. Dupa telegrame — din sorginte francesu si prussianu — e constatatu ca o parte a armatei dela Loire fura in 10 la Artenay, spre Nordu dala Orleans, atacata si respinsa de unu corpu germanu combinatu. Bavarésii, cari inca au luatu parte la acésta incaerare facura 2000 francesi prisionieri si eucerira trei tunuri. Precandú insa buleti nulu germanu dice ca francesi s'au retrasu „in cea mai mare neordine“ asigura comandantele francesu, ca a ocupatu padurea de dupa Artenay si ca cu totu pretiulu o va tie-nea ocupata. De ici se vede ca in partea aceea a locului se va mai intempla si a dóu'a intalnire, care séu va deschide nemtiloru drumulu spre Orleans si Tours séu i va respinge in cantonementele loru de dinnaintea Parisului.

Lupt'a dela St. Remi.

Luneville, 7. Octobre. Caderea Strassburgului a facutu possibile o lovitura decisiva si contra Franc-Tireitoru, cari cu deosebire partile aceste le faceau nesigure. In dilele din urma ei se concentrara in Raon langa Meurthe in numeru de 6000 si avura de eugetu a se strabate sub comand'a unui generalu de ici la Pfalzburg. Batalionulu sasescu, care le stá nainte a fostu silitu a se retrage ieri dela Baccarat la St. Clement si Luneville, unde se aflá numsi unu batalionu din regim 31, erá in totu momentulu in pericolu a fi asediatu din parte liberiloru tregatori inamici. La tempu potrivit naintara inse o brigada dela Strassburg prin Vogesi, se aruncara totu de odata si preste Saarburg vre-o cate-va regimente nainte inamicului. Ieri sér'a se incaierara la Raon, care incaierara se fini cu distrugerea totala a corpului. 4000 devenira prisionieri cei'a lalti remasera séu morti séu raniti pre câmpulu luptei.

Bitsch, Thionville, Metz.

Cum se apara cetátile francese.

Luámú intradinsu tóte amenuntele de mai la vale din díuarie germáne, dupa traducerile díuaríului „Federatione“, pentru a se convinge mai bine ori cine de eroismulu aperatoriloru Franciei:

Díuaríulu „Pfalzische Volksztg“ serie, cu privire la operatiunile dela Bitsch, urmatóarele: „Ieri s'au transportatu pre aici dela Bitsch spre Germersheim 16 tunuri si 4 pive, cari nu se mai potú intrebuintá spre nimicu. Se receru arme mai mari si mai grele spre a puté eugetá la unu resultatu favoritoriu. In nóptea de 20 Septembrie, Marti spre Mercuri, se audira din fortaretia bubuiture de tunuri. Se pare ca se pregatesce o actiune mare, carea inse numai atunci va deveni seriósá, dupa ce voru fi sosite alte tunuri mai grele. Se dice ca comandantele fortaretiei a oferitu predarea, inse cu conditiunea cá garnisónei sa i se lase drumu liberu a se departá, fára a depune armele; comandantele bavaresu alu corpului de asediu a respinsu o asemenea predare.

In privint'a asediarei fortaretiei Thionville, „Kriegsztg“ serie urmatóarele:

Lupt'a inaintea Thionvilului este fórté incordata. Intre husarii nostri si dragonii inamicului domnesce o lupta continua. Trupele nôtre, constrinse de positionea locului, jaca tocmai in gur'a tunuriloru din fortaretia. Granatele inamicului ajungu pána preste grosulu armatei nôtre. Contra acestoru granate n'avemu mijóce de aparare. Aceste granate se arunca din Thionville nu numai asupr'a corpuriloru mai mari de soldati, ci in locuri anume,

chiaru si asupr'a singuraticiloru individi, calareti séu pedestrii. Escursiuni mai mari nu s'au intemplantu, inamiculu se marginesce la expeditiuni si esiri mai mice, care nu trecu mai departe de cátu unde batu tunurile seles. Afara de acéstea, inamiculu ne tramite in tóta díu'a, diminétia si sér'a salutári de granate, ese la exercitiu, impusca in tinta, pune music'a se cante, etc., ceea ce escita cu ose-bire fur'a infanteriei nôtre. Afara de acéste vesatiuni, trupele nôtre se afla bine inaintea Thionvillei, cáci nu ducu lipsa de proviantu si furagiu, si aerulu inca este curatu si sanetosu.

Raporturile mai nóne ale fótei „Elb. Ztg.“ aducu din castrele dela Metz díferite detafóri interesante despre fazele din urma ale asediului; reproducemu pre scurtu urmatóarele:

— 24 Sept. Cu cáta placere tia-siu fi telegrafatu ca Metzulu s'a predatu, déra, dúrere, paré ca nu eugeta la asiá ceva; cáci, dupa scirile ultime din cartiarulu principale Metzulu este provisatu cu provisie inca pre mai multe septemáne. — O bombardare mai mare nu se intempla, inse indata ce se ivescu corpuri mai mari de armata, tunurile din fortaretia incepu a lucrá contr'a loru

— 28. Sept. Diminétia. Negotiatiunile cu Bazaine me retienura aci cu o dí mai multu: eramu fórté încordatu, si speramu ca voiu ajunge momentulu, in care se potú intrá dimpreuna cu trupele nôtre in Metzulu predatu, dera m'amu ince-latu; negotiatiunile n'au avutu nici unu resultatu, Bazaine a respinsu, in modu resolutu, tóte propo-sitiunile, ce i s'a facutu. Cu ocuparea Metzului amu fi cástigatu mai multu de cátu cu tóte fortare-tiele cástigate pána acum. — Metzulu ne tiene in siacu o armata de preste 200,000 ómeni. — Ocuparea Metzului arc face asupr'a natiunei francese o impresiune mai mare, de cátu capitularea dela Sedan. — Metzulu este locul principalu de arme si de resbelu alu Francesiloru si caderea loru aru fi caderea tuturor fortaretieloru din Francia de ostu.

Alte sciri din cartiarulu de la Cherisey, totu de la 28 Septembrie ne spunu ca generalulu Bazaine a facutu in 27 Septembrie o erumpere dupla, adecá in unulu si acela-si timpu a eruptu spre nordulu si sudulu Metzului. Din raporturile relative la acést'a erumpere estragemu urmatóarele pasagie; „Francesi facura ieri desu de diminétia o lovire geniale. Ei trasportara in vagóne vre cáte-va mii de soldati pe linia Metz-Remilly pána la avangardele loru de la statínea Peltre, si astu-feliu atacara avangardele nôtre pe neacceptate. Brigad'a de infanteria 26, care s'a aruncatu indata in contr'a inamicului, a perdutu, cátu se scie pána acumu, 200 soldati, cari au dvenitu aprópe toti prisionieri. Lupt'a a duratu 3 — 4 óre, in fine insa Francesii fura respinsi. Se pare ca scopulu principalu alu acestoru erumperi dese este castigarea de provi-antu, ceea ce au si reesitu a face Francesii de mai multe ori.

Ne vine a crede ca ei au pre cine-va care'i instruéza cándu se apropia de vre o colóna mai nere.

Situatiunea Metzului.

Se serie din Elveti'a díuaríulu „S. pl.“ de la Lyonu:

Impregiurulu Metzului, tíer'a presinta tabloulu desolarei si ruinei. E ceva lugubru. Pamentulu e gotu, ciurnitu de giulele, batatoritu de tunuri si de cái. Nu mai e nici unu maracóne, nici unu arbore, nici o brasda de íerba. In dilele de plóia e o pustia de nóroiu. Prussianii, cari nu mai au corturi, suferu grozavu si bólele li deciméza.

Maresialele Lebeuf in batali'a de la 16 si 18 si a catatu in vanu mórtéa. Mai nainte de lupta s'a pusu tóte decoratiunile, si in mare uniforma a vrotu sa mérga celu dintáiu in focu. Glóntiele plouau su jurulu lui, oficiarii sa bateau alaturi cu densulu numai elu n'avu macaru o sgarietura. Elu martori in gur'a mare ca nu cutesase se spuie imperatului ca nu erá gal'a.

PARISULU.

Adi e sicuru ca numerulu ómeniloru armati din Parisu se ridica la 600,000 ómeni.

Mai multe baricade din Parisu suntu dejá armate cu pompe de petroliu si nuóa unelte de celu mai teribile efectu.

Acelu balonu, prin care comisarele guvern-

lui Lotz reest a'si indeplini misiunea, a fostu con-dusi de d. Gabriel Mauginu aeronautu de la Paris.

Balonulu purtá numele de La Ville de Florence.

Sighisiór'a in 28 Septembrie. Astadi immormentaramu aici cu solenitate frumósá si jale mare pre invetiatorulu primariu alu scôlei nôtre románe greco-orientali Ioanu Ciceiu, carele a portatu oficiulu invetiatorescu preste totu 15, iéra in speciale la noi 12 ani. Poporulu nostru, cu tóte ca erá tempulu celu mai intetitoriu alu lucrului de campu, acursesc in mare numeru, spre a dá onórea din urma iubitului invetiatoriu alu tinerimei seles; dar ceea-ce ne surprisese in modulu celu mai placutu, fu concursulu celu numerosu alu concetatie-niloru nostri nerománi, alu clerului evanghelico-lute-ranu si romano-catolicu, alu membriloru magistratu-lui si ai comunitátiiei, alu professorimei dela gim-nasiulu si normele evang. de aici, si preste totu alu cetatieniloru de tóta starca. Cu deosebire trebuie sa amintescu, ca Rev. Sea dlu parochu evang. Schuller dispusesse gratuitu tragerea tuturor clo-poteloru si asistintia capelei musicali a semina-ristiloru de aici.

Funciunile preotiesci dupa ritulu nostru greco-resariteanu le seversí p. adm. protopr. Ioanu Ghea-ja din Hasfaleu, cu asistintia a patru preoti, incoro-nandu-le cu unu petrunderiu cuventu funebrele, iéra cantárele de ingropaciune le esecutá colg'a reposatului, Michailu Pacala, cu tinerimea scolara.

Reposatulu relasá o veduva, Mari'a, fiic'a p. protopresviteru locale Zachari'a Boiu, si doi prunci orfani.

Fia-i tieran'a usióra, amintirea binecuventata.

Concursu

In protopresviteratul gr. or. alu Ioagiului I. suntu de a sa ocupa urmatóarele statii invetiatoresci:

1. Barsau, cu salariu de 100 fl. v. a.
10. mesuri de gr. u. — 10 mesuri de cucuruzu, cortelu cu gradina de legumi si lemne.
2. Magura cu salariu de 120. fl. v. a. cortelu cu gra-dina de legumi si lemne.
3. De alumare cu salariu de 80. v. a. cortelu si lemne.
4. Vale sí óra cu salariu de 100 fl. v. a. cortelu si lemne.

Concurenti au de a si ascerne petitiunile subscri-sului inspektoratu scolariu pana la 20-lea Octobre a. c. instruate cu urmatóarele documente:

- a, ca suntu ramani de religiunea gr. Or.
- b, ca au absolvitu cursulu pedagogicu séu clericalu.

Hondolu in 28-a Sept. 1870.

Inspektoratul scolariu districtualn gr. or. alu Ioagiului I.

Concursu.

Pentru ocuparea posturilor invetiatoresci se deschide concursu pána la 20 Octobre a. c. din urmatóarele comune. —

- 1-0 Balomiru cu salariu anuálu 80 fl. v. a. — din casa alodiala cortelu si lemne. —
2. Romosielu cu salariu anuálu 80 fl. v. a. din casa alodiala cortelu si lemne —

Doritorii de a ocupá unulu din aceste posturi au de a-si asterne petitiunile si documentele necesare pána la numitul terminu la acestu scaunu protopopescu.

Orestie 29 Septembrie 1870.

Nicolau Popovicu
(81—1) Protopopu greco-resarítenu

Concursu.

Pentru ocuparea vacantei parochii a Darlosului comitatulu Cetátiei de bála Protopopiatulu Tarnavei de Susu, cu care suntu impreunate, urmatóarele emolumente.

15. jugere de pamantu.
100. feldere de cucurudiu.

Venitulu stolaríu precum este in Protopopiatu, dela tóta gazda una dí de lucru cu palma, — doritorii de a ocupá aciasta parochie suntu avisati de asf trimitte recursele sale pána iu 14 Octobre. a. c. la sc: Protopopescu alu Tarnavei da sus in Alm'a.

Darlosu in 25/10 1870.

(79—1) Comitelu parochialu a Darlosului.

Burs'a de Vien'a.

Din 29 Septembrie (11 Oct.) 1870.

Metalicele 5%	56 75	Act. de creditu	254 90
Imprumut. nat. 5%	66 15	Argintulu	122 15
Actiile de banca	709	Galbinulu	5 95